

“La importància del Memorial és la contribució a consolidar la democràcia”

En què consisteix bàsicament el projecte de llei del Memorial Democràtic?

—Aquest projecte consisteix a impulsar una política pública de recuperació de la memòria històrica per retre homenatge i reconeixement a les víctimes i a les persones que van lluitar en la defensa dels valors democràtics en el període comprès des de la Segona República fins a les primeres eleccions al Parlament de Catalunya el 1980.

—Quina ha de ser, en concret, la funció d'aquest Memorial?

—Les funcions bàsiques del Memorial Democràtic són la commemoració, l'homenatge, la conservació de la informació, la difusió, la recerca i la formació docent, així com la participació. De fet, moltes d'aquestes funcions ja s'han anat duent a terme des de l'any 2004, quan es va iniciar el programa.

—De quina manera?

—En un primer moment la tasca va consistir en la redacció d'un projecte elaborat per d'una comissió assessora formada per quinze historiadors, és a dir, va ser sotmès a l'opinió del món científic. En tot el procés s'ha procurat que hi hagi un treball transversal fet des de diferents departaments del Govern, així com altres entitats, com per exemple l'Arxiu Nacional o el Museu d'Història de Catalunya. També, tot i que el memorial pugui tenir una localització en algun lloc simbòlic de Barcelona, és un projecte que ha d'arribar a tot el territori. En aquest sentit, fins ara s'han dut a terme uns quatre-cents projectes de recuperació de la memòria en diversos ajuntaments i consells comarcals als quals el Govern de Catalunya ha destinat gairebé 2,5 milions d'euros en dos anys. Això ha permès que el memorial es fes present en tot el territori.

—Què aportarà aquest projecte per al futur, en cas d'aprovar-se la llei al Parlament?

—El memorial és important sobretot perquè pot contribuir a consolidar el sis-

tema democràtic i a projectar els valors de llibertat, pau i respecte pels drets humans a les generacions més joves. Després de trenta anys el sistema ha madurat prou perquè ara es pugui parlar del passat i procurar consolidar aquests fonaments democràtics.

—El projecte va néixer amb polèmica entre els historiadors. S'han resolt les diferències?

—La polèmica inicial es va poder reconduir i ara gairebé tothom està d'acord que a Catalunya cal un memorial. Confio que sigui un projecte que aplegui al màxim de consens possible.

—Diu que el memorial estarà localitzat en algun lloc simbòlic. S'ha decidit on?

—Procurarem que sigui en un lloc emblemàtic per a la gent que va patir la repressió. Algunes propostes eren la presó Model o l'edifici de la Prefectura Superior de Policia de la Via Laietana de Barcelona. Això, evidentment, encara s'ha de negociar. El projecte necessita més o menys uns 10.000 metres quadrats. En aquest sentit, algunes crítiques apuntaven cap a la possibilitat que es tractés d'una mena d'edifici “faraònic”, cosa que està del tot descartada.

—Una altra de les queixes al projecte ha vingut del món de les associacions, que reclamaven la seva presència en la junta de Govern del Memorial. El text de la llei no és gaire explícit en aquest sentit...

—Una altra de les queixes al projecte ha vingut del món de les associacions, que reclamaven la seva presència en la junta de Govern del Memorial. El text de la llei no és gaire explícit en aquest sentit...

“No es poden situar els culpables al mateix nivell. L'origen de la repressió està en un cop d'estat contra un Govern legítimament constituït”

JORDI PLAN

—El projecte de llei parla de tres nivells i dos òrgans de participació. A més de la junta de Govern hi haurà el consell assessor i el de participació. Les associacions estaran dins d'aquest consell de participació, per tant, estaran representades en la junta de Govern.

—**Tanmateix, les crítiques més dures al projecte han vingut dels partits de dreta, que l'han qualificat de sectari, entre altres coses perquè, segons aquestes formacions, el projecte posa molt d'èmfasi en el paper dels comunistes durant la dictadura.**

—El projecte vol homenatjar les víctimes i les persones que van lluitar per les llibertats democràtiques. No és un projecte sectari. Les actuacions que s'han dut a terme fins ara s'han fet de manera plural, com ho demostra que els ajuntaments que hi han participat són de colors polítics ben diferents.

—**De tota manera, el memorial democràtic inclourà les víctimes de la repressió comesa en el bàndol republicà?**

—Hi ha d'haver un reconeixement de totes les víctimes, tal com va fer la Generalitat en una declaració el 18 de juliol del 2006. Una altra cosa és que no totes les ideologies són legítimes. La qüestió és, però, que no es poden situar els culpables al mateix nivell. L'origen de la repressió està en un cop d'estat contra un Govern legítimament constituït. En el terreny ideològic no hi pot haver equidistància. De tota manera, això és un tema que han de tractar els historiadors i sobre el qual volem obrir un debat. Cal fer una reflexió sobre la repressió a la rereguarda i seria bo que els historiadors des de diferents corrents del pensament ho tractessin.

—**En aquest sentit, el conseller Joan Saura va declarar fa unes setmanes que intentaríen acostar CiU per aconseguir el seu vot favorable. Com es farà exactament?**

—Hi ha hagut converses amb representants de CiU i crec que els punts on hi va haver diferències durant l'anterior procés de tramitació són assumibles, com per exemple, posar més èmfasi en la repressió que van patir les institucions del país, així com la llengua i la cultura. De tota manera, caldrà veure-ho al llarg d'aquesta tramitació parlamentària.

—**I amb ERC, com estan les coses? L'any passat, un cop fora del Govern, aquest partit també va criticar el projecte, que trobaven poc catalanista...**

—Cal tenir en compte que aquest projecte va ser aprovat pel Govern quan ERC era a dins. El debat parlamentari, en canvi, es va produir quan ja n'eren fora. Tot plegat va ser fruit de les circumstàncies del moment i ara no hi ha cap desacord amb ERC en aquesta qüestió.

—**Com influirà la llei estatal de la memòria històrica en el projecte del Memorial Democràtic, sobretot en aspectes com la recerca de desapareguts i l'exhumació de fosses?**

—Això encara s'ha de veure. La llei de la memòria històrica estatal és un marc de referència, però que trasllada la decisió als governs autònoms. Respecte al tema de les fosses, ara per ara hem creat una comissió interdisciplinària que s'encarrega d'elaborar un informe des de diversos àmbits per veure com cal abordar-ho.

—**Com valora, en aquest sentit, la iniciativa engegada a València amb la Comissió de la Veritat?**

—Ho valoro molt positivament, sobretot per la presència de representants de molts països. Hi vaig trobar a faltar, però, una representació del Govern valencià. La diferència és que a València ha estat una iniciativa impulsada per la societat civil.

—**És possible fer una cosa semblant a Catalunya?**

—Pel que fa a Catalunya, preferiria que no fos necessari crear una comissió d'aquest tipus, sinó que aquesta iniciativa la impulsés el Govern.

Xevi Camprubí